

BESLUT

DATUM: 2025-01-09
AVDELNING: Avdelningen för marknader
HANDLÄGGARE: Mattias Danielsson, Per Magnell
DIARIENUMMER: 2024-01197
HANTERINGSKLASS: Öppen

Finansiella avsättningar (riskavsättningar) för räkenskapsåret 2024

Riksbankens beslut

För räkenskapsåret 2024 görs inga finansiella avsättningar (riskavsättningar) eller återföringar.

Skälen för beslutet

Inledning

Riksbankens balansräkning innehåller tillgångar och skulder som medför risk för finansiella förluster. Sedan 2020 har Riksbanken varje räkenskapsår beslutat om storleken på posten riskavsättningar på balansräkningen.¹

Direktionen kan besluta att göra avsättningar för särskilda finansiella risker om det finns behov att öka riskbufferten och stärka balansräkningens motståndskraft för dessa. Om det uppstår förluster som leder till att utdelningen till staten uteblir kan direktionen istället besluta att minska balansräkningsposten för riskavsättningar genom att återföra avsatta medel. En återföring stärker det redovisade och utdelningsgrundande resultatet. En återföring kan också ske om den riskabsorberande bufferten bedöms ha blivit för stor.

¹ Se Beslut om avsättningar för finansiell risk 2020 (dnr 2020-01285); Beslut om avsättning för finansiell risk 2021 (dnr 2021-01343); Beslut att återföra tidigare avsatta medel för finansiell risk 2022 (dnr 2023-00059); och Beslut om finansiella avsättningar för räkenskapsåret 2023 (dnr 2024-00064).

Möjligheten att göra riskavsättningar eller återföringar och storleken på avsättnings- eller återföringsbeloppet för ett enskilt räkenskapsår beror till stor del på Riksbankens resultat och storleken på det egna kapitalet. Riksbanken beslutade för räkenskapsåret 2022 att återföra tidigare riskavsättningar. För räkenskapsåret 2023 beslutades inte om nya riskavsättningar. För räkenskapsåret 2024 finns det därför inga tidigare gjorda riskavsättningar att nyttja.

Riskavsättningar

Enligt 8 kap. 11 § i lagen (2022:1568) Sveriges riksbank (riksbankslagen) får Riksbanken i skäligen utsträckning göra finansiella avsättningar (riskavsättningar) i enlighet med Europeiska centralbankens (ECB) riktlinjer.² Riskavsättningar kan enligt riksbankslagen göras för att täcka en känd, eller väntad, framtida förlust eller risk vars kostnad inte exakt kan beräknas. Om förlusten eller risken realiserar ska de avsatta medlen användas för att dämpa dess effekter på resultatet.³ Riskavsättningar får endast göras i skäligen utsträckning. Med detta menas att en avsättning ska vara nödvändig utifrån konsolideringsbehovet på Riksbankens balansräkning och att storleken på avsättningen ska stå i proportion till storleken på den väntade förlusten eller kostnaden.⁴

Med konsolideringsbehov bör, enligt Riksbankens bedömning, avses behovet av att behålla eller stärka sin ekonomiska ställning genom avsättningar av resultatmedel, eller ökning av kapitalet genom fondering med syfte att öka balansräkningens motståndskraft.

Enligt Europeiska centralbankens riktlinjer får en centralbank göra avsättningar för finansiella risker. Storleken på dessa och hur de ska användas ska bedömas med utgångspunkt i en motiverad skattning av centralbankens riskexponering.⁵ Med "avsättningar" avses i riktlinjen ett belopp som inte medtas vid beräkningen av resultatet utan i stället sätts av för att täcka en känd eller väntad skuld eller risk vars kostnad inte exakt kan beräknas. Enligt riktlinjen får avsättningar för framtida skulder och kostnader inte användas för att justera tillgångars värde.⁶

Beslut om riskavsättning kan fattas löpande under räkenskapsåret.⁷

² Europeiska centralbankens riktlinjer (EU) 2024/2941 av den 14 november 2024 om den rättsliga ramen för redovisning och finansiell rapportering inom Europeiska centralbankssystemet (ECB/2024/31) (omarbetning) (Europeiska centralbankens riktlinjer).

³ Prop. 2021/22:41 s. 243.

⁴ Prop. 2021/22:41 s. 150-151 och s. 243.

⁵ Artikel 8, Europeiska centralbankens riktlinjer.

⁶ Se bilaga II till Europeiska centralbankens riktlinjer.

⁷ Prop. 2021/22:41 s. 243.

Överväganden

För räkenskapsåret 2024 bedöms Riksbanken göra en vinst på drygt 30 miljoner kronor och Riksbankens eget kapital bedöms uppgå till 23 miljarder kronor.^{8 9}

Det egna kapitalet utgör Riksbankens primära riskbuffert eftersom det kan absorbera alla risker och förluster till skillnad från en riskavsättning som är begränsad till särskilda risker eller förluster. Riksbankens egna kapital är idag lågt i förhållande till målnivån enligt riksbankslagen. För närvarande bedöms uppbyggnaden av det egna kapitalet bättre tillgodose konsolideringsbehovet jämfört med att göra en riskavsättning.¹⁰ Mot denna bakgrund görs inga riskavsättningar för räkenskapsåret 2024. Därmed behöver det inte göras en skattning av behovet av riskavsättning eller hur dessa ska användas (jfr artikel 8 Europeiska centralbankens riktlinjer).

Sammantaget görs inga finansiella avsättningar (riskavsättningar) för räkenskapsåret 2024. Eftersom det inte finns avsatta medel sedan tidigare kan inga återföringar göras och därmed är de redovisade avsättningarna för 2024 oförändrade i jämförelse med räkenskapsåret 2023.

Beslutet har fattats av direktionen (riksbankschefen Erik Thedéen samt vice riksbankscheferna Per Jansson, Aino Bunge och Anna Seim) efter föredragning av handläggaren Mattias Danielsson. I den slutliga handläggningen har även Henrik Gardholm, Eva Forssell, Per Magnell och avdelningschef Heidi Elmér medverkat.

⁸ Detta fastställs efter riksdagens godkännande av Riksbanksfullmäktiges beslut om resultatdisposition våren 2025.

⁹ Med anledning av redovisade förluster under räkenskapsåret 2022 minskade Riksbankens egna kapital för räkenskapsåret 2023 och grundfonden kom att tas i anspråk för förlusttäckning. Riksbanken beslutade därvid att göra en framställning till riksdagen om återställning av det egna kapitalet enligt 8 kap. 15 § riksbankslagen (dnr 2024-00494). Riksdagen beslutade den 19 juni 2024 att återställa Riksbankens egna kapital med 25 miljarder kronor. Efter återställningen har Riksbankens egna kapital ökat och grundfonden återställts (jfr 8 kap. 12 § första stycket och 14 § tredje stycket i riksbankslagen).

¹⁰ Jfr 8 kap. 11 § i riksbankslagen. Se även prop. 2021/22:41 s. 150-151 och s. 243.